

Sníh, déšť a slzy provázely středu 15. března 1939 na západě Čech

[d karlovarsky.denik.cz/zpravy_region/snih-dest-a-slzy-provazely-stredu-15-brezna-1939-na-zapade-cech-20230315.html](https://www.karlovarsky.denik.cz/zpravy_region/snih-dest-a-slzy-provazely-stredu-15-brezna-1939-na-zapade-cech-20230315.html)

15. března 2023

Opakování je matkou moudrosti, říká se. Pojdme si tedy připomenout průběh událostí tří dní 14. až 16. března roku 1939, který kronikáři zapisovali roztřeseným písmem. Nastala německá okupace Čech, Moravy a Slezska, vojenská okupace zbylého území české části Československa, vznikl Protektorát Čechy a Morava.

Příjezd německých vojsk do Plzně 15. března 1939 | Foto: Z knihy Plzeň pod hákovým křížem

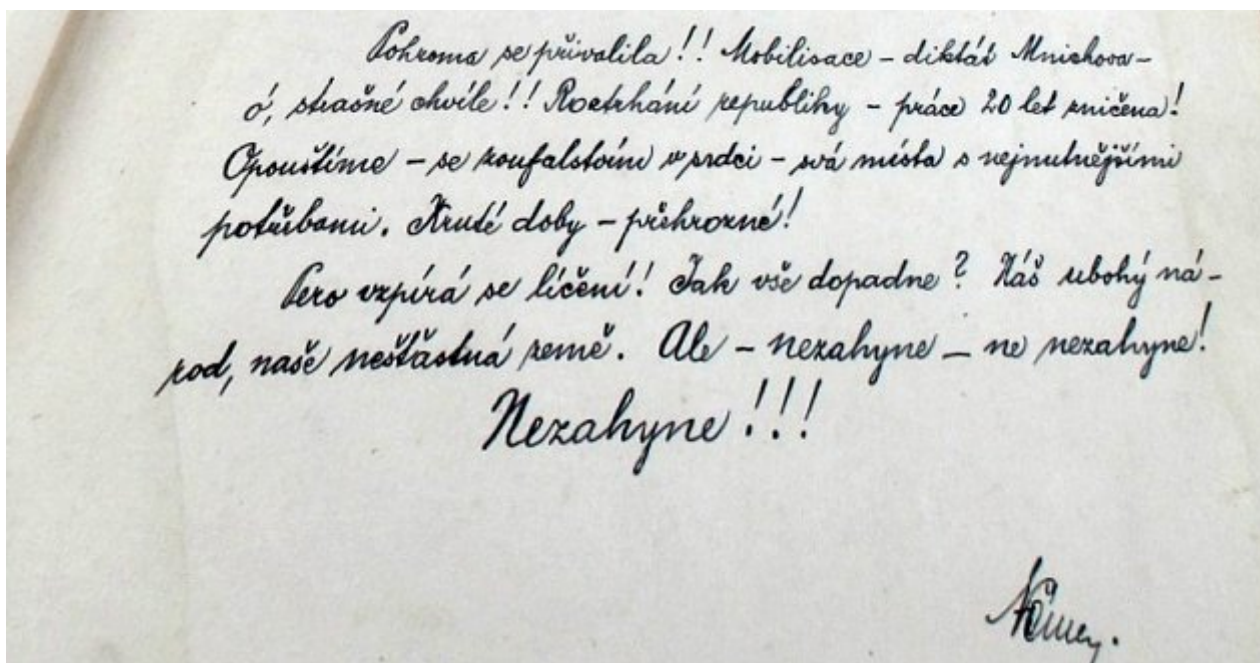
Podívejte se, jak kronikáři Tachova, Přimdy a Michalových Hor zaznamenali nejen březnové události roku 1939.

Do kroniky Michalových Hor zapsal kronikář Vojtěch Válek, že hned 20. března bylo ve školách prázdné, protože došlo na oslavy zřízení Protektorátu. Konec školního roku se odehrál na místním hřišti, kam přišli i školáci z Boněnova, Hostíčkova, Křížence a Výškova. „Hrála

kapela, bylo zde množství lidí, uniformovaní členové NSDAP. Každý žák, který končí školní docházku, obdržel knihu Mein Kampf,“ píše kronikář.

Náš národ nezahyne, uzavírá kronika tachovské menšinové školy

Řídící učitel tachovské menšinové školy byl jistě pln emocí, když už v září roku 1938 zapsal, že místní Němci jsou vůči Čechům stále nepřátelštější. „Nejen dospělí, ale i zvláště děti musí zažít mnoho ústrků. Soužití s Němci se stává nesnesitelným... Dávají nám denně a všude cítit, že jsme pro ně přistěhovalci, ač žijeme na půdě historických Čech. Máme vážné obavy o budoucnost, všude se o tom hovoří. Ale jednu naději máme, jsme silní, nevzdáme se! Doufáme, že naše dobrá a spravedlivá věc nakonec zvítězí. Pravda vítězí“.

Z kroniky České menšinové školy v Tachově. Zdroj: Archiv/repro Deník

Kronikář dále zapisuje: „Pohroma se přivalila. Mobilizace, diktát Mnichova, ó strašné chvíle. Roztrhání republiky, práce dvaceti let zničena. Opouštíme se zoufalstvím v srdci svá místa s nejnmutnějšími potřebami. Kruté doby přehrozně. Pero vzpírá se líčení. Jak vše dopadne? Náš ubohý národ, naše nešťastná země. Ale nezahyne! Ne, nezahyne! Nezahyne!!!“

Přetěžkou situaci popisuje i kronika Přimdy

V únoru 1939 se do Přimdy vracel pro svůj majetek český učitel František Němec. „Starostou Přimdy byl ředitel měšťanky Jan Schön a s radostí přivítal příležitost, kdy si mohl vybiti svou zášť proti českému kolegovi,“ uvádí kronika. Schön zařídil, aby ten den v Přimdě nebyli „bezpečnostní orgánové“, ti sloužili na venkově. Když pak český učitel opouštěl úřad, přimdští Němci ho týrali, plivali na něj... Kronika zmiňuje i to, že vybit zlost si přišla také paní, jejímuž muži pomohl učitel najít místo cestáře a v nouzi tak zajistit „jistý chleba“. „Přimdští fašisté byli šťastní, když z Přimdy vypudili posledního Čecha...“

Nevidomý plavec David Kratochvíl z Tachova je světovým rekordmanem

„Ulicemi českých a moravských měst a obcí ve středu 15. března 1939 sněžilo, od rána se valila nikým nezvaná zelenošedá masa. Lidé stáli za deště a sněžením v ulicích, slzy v očích, zařáté pěsti, nenávist v srdci. V každém z nich otázka, co s námi bude?“ Tak líčí neblahé dny v Deníku Přemysl Votava a pokračuje: „Těm neznalým historie připomínám, že tzv. Výnosem Adolfa Hitlera o zřízení Protektorátu Čechy a Morava byli naši občané zbavení všech práv, stali se občany druhé kategorie. Adolf Hitler triumfoval, z okna Pražského hradu přijímal hold jásajících pražských Němců. Nad Pražským hradem vlála standarta říšského vůdce Adolfa Hitlera. Český národ měl být ponížen, poněmčen a ve svém důsledku včleněn do Velkoněmecké říše. Byly uzavřeny vysoké školy, studenti poznali popraviště i koncentrační tábory. Od prvního dne okupace se ujaly své práce represivní složky německé správy.“

Lidé sledovali valící se německou armádu se slzami v očích

Na náměstí pod katedrálou sv. Bartoloměje v Plzni se měly 15. března roku 1939 konat pravidelné středeční trhy. Nekonalý se. U katedrály se totiž začaly shromažďovat vojenské povozy německé armády.

„Přímo z 15. března roku 1939, tedy z prvního dne okupace v Plzni, je zachováno jen velmi málo fotografií. V archivu máme především tiskoviny, např. vyhlášky,“ informuje Adam Skála, městský archivář.

První knihu vydala podle svého nedokončeného strašidelného snu

Do Plzně přijely první motorizované jednotky wehrmachtu od Chotíkova a Litic po šesté hodině ranní. „Německá vojska vjela do Plzně za sněhové bouře a vichřice. Podle vyjádření pamětníků vojáci přijížděli s pohledem upřeným před sebe jako někdo, kdo přijel a stal se pánem. Místní obyvatelé jako by je nezajímali. Němci nevyvolávali incidenty,“ uvádí publicistka Dagmar Hudecová.

„Bydleli jsme v prvním patře v domě v Husově ulici v Plzni. Pamatuji si, že z okna jsme 15. března 1939 pozorovali valící se německou armádu, která jela od západu, od Skvrňan, Husovou ulicí. Jejich slavné motorky a sajdkáry. Tehdy jsem je viděl poprvé. Vedle mne se na to dívala i matka a brečela,“ vzpomíná pro projekt Paměť národa na první den okupace Zdeněk Mraček, polistopadový plzeňský primátor, jemuž tehdy bylo devět let.

Okupace? V Sudetech byl klid

Šok, vztek, bezmoc. To byly pocity, které Češi cítili ve středu 15. března 1939, když německá vojska obsazovala české země.

Na území nynějšího Karlovarského kraje, ale i na části Ústeckého a Plzeňského panovala úplně jiná nálada. Většina místních byla německé národnosti, tudíž neměli důvod ke smutku, natož k protestům.

MDŽ slavily ženy v Benešovicích, Labuti i Starém Sedlišti

Jak viděli události z této doby místní, ilustrují reakce tehdejšího tisku. „Již od začátku března se očekával konec druhé republiky, jak ukazuje i článek s názvem Die letzten Tage in der Tschecho-Slowakei

– Poslední dny v Česko-Slovensku, který vycházel na pokračování,“ vysvětlila Jana Kolouchová ze Státního okresního archivu Cheb. Egerer Zeitung ze 14. března 1939 ukazuje, že se postupně stupňovala protičeská propaganda. Na titulní stránce byl ten den uveřejněn článek o událostech v Brně, který byl uveden slovy o tom, že „Maska Čechů byla odložena“ a ukazuje se jejich pravá tvář. Otevřeně se hovořilo o krizi.

„Naopak naděje místní vkládali do Velkoněmecké říše,“ dokládá Jana Kolouchová k vydání novin z 15. března 1939. O den později pak chebské noviny informovaly o vstupu německých vojenských jednotek. „Stejně tak podaly zprávu o výsledcích jednání v Berlíně,“ popisuje. Článek má titulek: Říše vezme Čechy a Moravu pod svou ochranu. „Velkou událost i pro Chebské samozřejmě představoval Hitlerův triumf na Pražském hradě,“ podotkla. Stránky místního tisku pak začaly zaplňovat zprávy o vytvoření Protektorátu Čechy a Morava, a to už 18. března 1939. O den později v místních novinách vyšly mapy ukazující rozsah Velkoněmecké říše po připojení Protektorátu Čechy a Morava.

Wikipedie uvádí: Podle poválečných oficiálních statistik činí počet obětí nacismu z celé Československé republiky za léta 1939–1945 celkem 360 000 lidí.